

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

Felelős szerkesztő: **Ember János.**

Laptulajdonos:	Kiadó:
A „Népnevelők Budapesti Egyesülete”	„HUNNIA”-nyomda, VI., Teréz-körút 3.
Megjelenik e lap minden szombaton.	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz:
ELŐFIZETÉSI ÁRA:	Teleky-tér 23. sz. alá küldendők.
Egész évre 4 ft	Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz:
Fél évre 2 „	„HUNNIA” KÖNYVNYOMDA VÁLLALATHOZ:
Negyed évre 1 „	(VI., Teréz-körút 3. szám alá) küldendők.
Pályázatokat és egyéb hirdetéseket petit soron- kint 10 krral számítunk.	
— Kéziratokat nem küldünk vissza.	

Az iparos-tanulók iskolájának reformja.

A székes-főváros közoktatásának ez a tengeri kigyója foglalkoztatta legközelebb az iparoktatásügyi bizottmányt. Bizonyára nem utoljára, mert a dolgok mostani állásával *senki sincs megelégedve.*

Nincs megelégedve a miniszter, mert az általa jóváhagyott szervezet egy pár cardinalis intézkedése igen lassan megy át a valóságba; nincs megelégedve a fenntartó hatóság, mert minden készsége s nagy anyagi áldozatai mellett sem képes a legközvetlenebbül érdekelteket kielégíteni, noha szakadatlan zaklatásnak van kitéve; nincsenek megelégedve az iparosok, mert úgy találják, hogy az ipariskola akadályozza őket inasaik munkaerejének kellő kihasználásában, ők úgy találják, hogy az egész intézményből több a kár, mint a haszon; nincsenek megelégedve a tanítók, mert a mostani beosztás mellett nincs egyetlen szabad délutánjuk; de az inasok sincsenek megelégedve, mert minden zaklatás, melynek munkaadóik és mestereik ezen iskolázásból kifolyólag ki vannak téve, végeredményében őket sújtja.

Az most már a kérdés, miként kellene a régóta vajudó kérdést közmegelegetésre megoldani? Közmegelegetés? No hát ilyen nincs! Közmegelegetésre soha semmi kérdést meg nem oldottak s nem is fognak megoldani. És ha e kérdés megoldásánál a közmegelegetés szempontja tért hódít, itéletnapig sem jutunk megállapodásra és cselekvésre, mert *közmegelegetés nincsen.*

Nem is erre kell tehát tekinteni, hanem arra, hogy mit kíván az ügynek érdeke? Mindenek előtt azt kell megállapítanunk, melyik az a fő szempont, melyet a kérdés megoldásánál szem előtt téveszteni nem szabad? Ha ezt megállapítottuk, alája kell ennek rendelnünk minden más tekintetet. Az okosság követelése, hogy a különböző érdekeket lehetőleg össze-egyeztessük; ámde az opportunitásban annyira mennünk nem szabad, hogy magát a célt veszélyeztessük.

Melyik hát az a fő érdek, melyet mindenk felett figyelembe kell vennünk? Az ország jövő ipari fejlődése s a jövő iparos és munkásosztály érdeke az. Az iskola a jövő tevékenység alapjait rakja le; az iskolát tehát nem a jelennek, sokszor nagyon is ellentétes érdekei, hanem a jövő céljai szerint kell berendezni. És mit kíván a jövő? Egy olyan iparos és főleg ipari munkásnemzedéket, melynek értelmi ereje, szakképzettsége, ügyessége lehetővé teszi minden téren a maga erejére támaszkodó ipar kifejlését s biztosítja az érdekelttek boldogulását. Ez az a főszempont, mely az *inas-gyereket* helyezi előtérbe, mert hiszen a jövő az ő személyéhez van növe.

Az iskola nem a mesternek s nem is a tanítónak kell, hanem az inas-gyerekek legióinak; olyan iskolát kell tehát csinálni, a mely az inasgyerek értelmi erkölcsi erőit a lehető legjobban kifejti s a lehető legkevesebb zaklatással jár.

Ilyen iskola a *szakiskola*. Első és főkövetelés tehát, hogy minden szakma, de egyelőre legalább is minden nagyobb szakma kapja meg a maga szakiskoláját. Az érvényben levő új szervezet a szakirány érvényesülésére utat nyit. Meg vagyunk róla győződve, hogy az illetékes factorok már a legközelebbi jövőben rálépnek erre az utra; mert nagyobb akadályok legyőzéséről szó sincs. A szakiskolák a mostaniaknál nagyobb áldozatot egyik fél részéről sem igényelnek; noha előnyeik kellőképpen alig méltányolhatók. A kik iparos tanulóink iskoláinak munkáját figyelemmel kísérik, be kell hogy ismerjék, hogy pl. a szakrajzban valódi sikerek csak ott érhetők és éretnek el, a hol a szakirányt teljesen érvényesíteni lehet.

Ha megvan a szakiskola, gondoskodni kell róla, hogy az inas tanulásra képes állapotban járjon fel az iskolába. A fáradt, az elcsigázott test szellemi munkára képtelen; az inast tehát legalább bizonyos mértékben kipihent testtel kell iskolába küldeni. Egy kis időt kell neki engedni minden óra előtt a felüdülésre, hogy fogékony elmével lépessen az iskolába. S hogy ez az üdülési idő, továbbá az iskolába irással eltelt idő a munkaadót érzékenyen ne érintse, az iskolalátogatás az óraszám reducálása nélkül háromszorra szorítandó. Az általános ismeretek hetenkint 2-szer (hétfőn és szerdán, továbbá kedden és pénteken) 3—3 órában volnának tanítandók 4-től 7-ig, esetleg 5-től 8-ig. A vasárnapi első óra a vallásnak volna szentelendő, 3 óra pedig a *szakrajznak*.

Az ellenvetés, hogy az inasgyerek nem képes egy huzamban 3 órán át eredménynyel tanulni, nagyon erőtelen. $\frac{1}{2}$ órai rossz tanítás is sok, testet-lelket kimerítő, ellenben 3 órai *telkes* tanítás felüldíti az ifjut. Csak legyen a munkában lélek, legyen benne változatosság, nem kell akkor az inast féltetni!

A tanítási időnek négyszerről háromszorra tétele a 3-ik órának 7—8-ig való kitolása, a munkaadóknak adandó concessió jellegével bir; ámde ez az engedmény nem áll ellentétben a főérdekkel. Az ilyen engedménybe bele lehet és kell menni, mert ipariskolát az iparosok ellen csinálni nem szükséges és mert egyéb igen jelentékeny haszon is származik belőle.

A mióta a hét minden napján ipariskola van, a tanítói közélet nagyot hanyatlott. Nincsen a hétnek egyetlen napja, midőn a tanítótság az

összejöveleteken a maga egészében részt vehetne. Ez magában véve nem volna valami nagy baj, mert hiszen ily sok embert összehozni úgy sem lehetne; de baj az, hogy éppen a vezetésre hivatott tapasztalt erők vonatnak el ezektől a gyűlésektől, a melyeken az iskola beléletének előbbrevitelére tartozó dolgokról kellene tanácskozni. Hangsúlyozzuk e szót: kellene, mert az értekezleteken, gyűléseken részt venni a tanítónak hivatalával járó kötelessége, mely kötelességének teljesítésében a mindennapi ipariskola által gátolva van.

A helyi testületi értekezletek is (melyeknek az iskolai nevelés-tanítás munkáját irányítaniok kellene) sorvadásba estek, a mióta nincs idő megtartásukra,

Az iparostanulók oktatásának kérdését nem szándékoztunk részletesen tárgyalni; ha szükségét látjuk, ezt is megtesszük. Hallgatni azonban most sem hallgathattunk; legalább a főbb dolgokat emlékezetbe kellett idéznünk.

Homo parvus.

Miféle eljárást kövessen a tanító az egyes osztályokban, hogy az elemi népiskolai tanuló az iskolakötelezettség befejezésével teljesen elsajátítsa a helyes-írást. *)

Jelige: Nővendégeink úgy sajátítsák el legbiztosabban a helyesírást, ha nem a hibák javítására, hanem ezek megelőzésére fektetjük a fősúlyt.

Irta: Székely Károly.

I.

Előljáró beszéd.

E munka nem meríti ki teljesen a tárgyat. Nem mondhattam el mindazt, a mit mondani szerettem volna, mert a pályázati feltétel egy ívben szabja meg a benyújtandó dolgozat terjedelmét. Így kerülnöm kellett a többi között a nyelvtannak és fogalmazásnak még csak érintését is, pedig nem ártott volna kimutatni a viszonyt, a melyben a helyesíráshoz állanak. Szerettem volna továbbá kiterjeszkedni arra is, hogy egy-egy osztály mennyit öleljen fel és melyik mit tanítson a helyesírás anyagából. (Ez esetleg egy új pályatétel tárgyát is képezhetné.) A gyakorlati leczkékből is szerettem volna többet nyújtani, hogy az elméleti részben kifejtett elveket a maguk teljességében mutathassam be. Mindezek azonban nemcsak, hogy jóval terjedelmesebbé tették volna munkámat, a mely — félek, — már is meghaladja a megszabott egy ívet, hanem esetleg azon vádra is okot szolgáltatathatnék, hogy túlléptem a tétel keretét. Szorítkoztam tehát a leglényegesebbre.

A pályakérdés „az egyes osztályokban követendő eljárás” meghatározását kívánja. E munka osztályokról alig, vagy semmit sem szól, mert felfogásom az, hogy a módszer (eljárás) az elemi népiskola bármely fokán is egy és ugyanaz. Ha valami változhatik, úgy ez egyedül az anyag és terjedelme lehet. Csak annyit kívánok megjegyezni, hogy a helyesírás anyagának osztályonként való megállapítása után kiválogatandók az olvasókönyvek azon darabjai, melyek a tanítás többi és az

*) Jutalmazott pályamű.

iskolai életben felmerülő események, (kirándulások, ünnepélyek stb.) tárgyból merített anyaggal együtt alapul szolgálhatnak az illető osztály számára megállapított helyesirási czél kifejtésére és elsajájtására.

Az első és második osztály helyesirás-tanításának középpontja maga az olvasókönyv. A III. IV. osztály az innen és az említettekől merített és a gyakorlati részben bemutatott meséhez (A nyulak és békák.) hasonlóan feldolgozott kisebbszerű fogalmazványok, melyek a tanító vezetése mellett valamennyi növendék munkába-vonásával készülnek. Hogy mikép? szintén bemutattam. — Az V. VI. osztályba felkerült növendékeknek, kik ezen mondjuk „osztály fogalmazványtól” teljesen elütő, többé kevésbé önálló fogalmazványokat készítenek, a helyesírásban már annyira jártasoknak kell lenniök, hogy hibát csak igen bonyolult esetekben és akkor is csak elvéve szabad elkövetniök. Itt azután a helyesirás tanítása már csak az alkalmoszerűség köntösében lép fel s főkép a javításnál észlelt hiányok pótlására szorítkozik.

Munkám, ha nem emliteném is, a pedagógiai irodalommal foglalkozók észreveszik, hogy a Herbart-Zilleristák nyomán, tehát nem a köznapi csapáson halad. Ez azonban nem érdemem, csak szerencsém. Fogyatekosságai ha vannak, — és hogy ne volnának! — az én gyengességem rovására esnek, jó ha van benne, — és hiszem, hogy van! — mestereim dicsősége. Ezek pedig. Kehr.¹⁾ Niedegesász;²⁾ Rein—Pickel—Scheller.³⁾

1. Die Praxis der Volksschule.

2. Handbuch der speziellen Methodik.

3. Theorie u. Praxis des Volksschulunterrichts nach Herbartischen Grundsätzen.

II.

Általános rész.

A helyesirás czélja: képesíteni a növendéket arra, hogy a néma vagy hangokba foglalt gondolatokat általánosan elfogadott jegyekkel láthatóvá tehesse; vagyis, hogy a hangbeszédet írásos beszéddé változtathassa.

A magyar helyesirás főelve a kiejtés. Ez elvnek azonban bizonyos korlátai vannak, melyeket sokszor a szófejtés, néha az íráskönnyítő egyszerűsítés, egyes esetekben pedig a szokás (régí nevek) szab meg. Azonban bármelyik szerint is igazodjék valamely szó írása, mielőtt papírra vetnök, tisztában kell lennünk az irandónak a) *jelentésével*, b) *alakjával*, mert csak úgy írhatjuk azt le helyesen. Szembeszökő például szolgálhatnak erre „menj” és „menny” szavaink, melyeknek hangzása annyira egyező, hogy magában, minden vonatkozás nélkül ejtven valamelyiket, legnagyobb zavarba hozhatjuk vele az író.

A szó helyes felfogása értelmi és érzelmi működés lévén, a helyesirás tanításánál e kettőnek ápolása válik szükségessé.

Az értelem ápolása azt követeli, hogy az irandó szót mondatban állítsuk a növendék elé s így fogassuk föl jelentését, mert — miként a föntebb bemutatott példa igazolja, — csak azt írhatjuk helyesen, a mit helyesen fogtunk fel. A helyesirás tehát mondatokban gyakorlandó. Ez azonban nem zárja ki egyes szavak vagy szócsoportok iratását, csak-hogy ilyenkor előzőleg megmagyarázandó ezek jelentése.

Az értelmi ápolás szolgálatába szegődöttük még a szófejtést és egyéb helyesírási szabályokat.

A helyesírás szolgálatában álló érzeink a hallás és látás.

Hogy mennyire fontos e tekintetben a hallás, mi sem bizonyítja jobban azon körülménynél, hogy magát a legelső betű iratását is a fül, a hangbeli különbségek észrehevésének gyakorlása előzi meg. A beszédben előforduló hangokat azonban, s így a szavak jelentését is, csak akkor foghatjuk föl helyesen, ha a beszélő azokat helyesen is ejti. (Pl. fízet, fűzet, fűzet.) Azért nagy súly helyezendő a hibátlan, tiszta kiejtésre.

A hallásnál hasonlíthatatlanul fontosabb a helyesírás tanításánál a látás. Gondoljunk csak a siketnémákra, kik csupán látás után sajátítják el a helyesírást, Ebből bátran vonhatjuk le azon következtetést, hogy helyesírás-tanításunkat csak akkor kíséri siker, ha azt főképen a látásra alapítjuk. Nézzünk meg a szóképeket minél többször és minél alaposabban, hogy növendékeink minél hívebben vészhessék lelkükbe azok jellemző jegyeit. Különösen ügyeljünk arra, hogy soha se magunk ne írjunk, se növendékeinkkel ne irassunk bármit is hibásan. A hibás kép ép oly hamar és ép oly mélyen vésődik az emlékezetbe, mint a helyes, mi által zavarba ejtjük a tanulót, ki, — egy hibás és egy helyes kép élvén lelkében, — mindig ingadozni fog a kettő között, s csak a véletlentől függ, hogy alkalmadtán melyik lép tudatába, vagy melyiket választja, ha egyszerre kerülnek lelke elé.

Helyesebb eljárás lévén, hibákat megelőzni, mint javítani, minden írásbeli dolgot a legesekélyebbre is kiterjedő figyelemmel és gondal készítsünk elő. Soha szót vagy mondatot ne irassunk olyant, a melynek képét előbb nem látták, vagy melynek sajátosságaira növendékeinket előzetesen ne figyelmeztettük volna.

A szavak jellemző jegyeik szerint egy-egy példaszó köré csoportosítandók; az íráspontozási jelenségek pedig egy-egy minta mondat alakjában öltsenek testet. Ezáltal az anyag áttekinthetőbbé, tanításunk pedig valóban szemléltetővé válik.

Azonban nem elég, hogy a tanulók csak lássák és emlékezetükbe véssek a szó és mondatképeket. Arról is kell gondoskodnunk, hogy azt, a mit elsajátítottak, helyesen és öntudatosan alkalmazzák is. Azért a már felsorolt szűkebb értelemben vett helyesírási gyakorlatokhoz még egyéb írásbeli dolgozatok is járulnak. Ezek háromfélék lehetnek: a) másolás, b) leírás fejből, c) tollba mondás.

(Folyt. köv.)

Függetlenség és még valami.

II.

Tegyük fel, hogy Verédy Károly és Ember János függetlensége ma elégséges arra, hogy a tanítói közéletnek szerény képességeik arányában hasznára lehessenek, illetőleg mint elnök igazgató és szerkesztő hasznára lenni törekedjenek; de hát hol a biztosíték arra, hogy holnap is hasznára lehetnek? Így szól az ellenvetés. *Ma* szívesen hallja a főhatóság a tanítóság érdekében hozzája jutó nyílt és őszinte szót, nem

emel gátat a tanítóság érvényesülési törekvései elé, de hát hol a biztosíték arra, hogy a *jövőben* is szívesen fogja hallani, sőt a lehetőség határai között meg is hallja? Erre nézve bizony *sehol* sincs biztosíték; a minthogy az életben semmire sincs biztosíték. Arra sincs semmi biztosítékunk, hogy vajjon nem unja-e meg Földünk eddigi unalmas utját s kedve nem támad egy olyan kirándulásra, melynek következményeként a felületén levő szerves élet órák alatt megsémmisül.

Jöhetnek idők, midőn mi nem leszünk arra alkalmasak, hogy a tanítóság szolgálatára álljunk; ilyen idők azonban sem most, sem a közel jövőben nem fenyegetnek bennünket. Mi *most* vállalkoztunk munkára, midőn dolgozhatunk. A jövő Isten kezében van. Erről ne beszéljünk. Halandó ember megtette kötelességét a jövő iránt, ha jól végzi, vagy végezni törekszik a napi teendőket.

Felülről ez idő szerint a tanítóság józanul felfogott függetlenségét mi sem fenyegeti, mi tehát veszedelmesek még akkor sem lehetnének, ha nagy kedvünk volna hozzá. Hogy és miként lesz *majd*, azt majd meglátjuk *akkor*.

Most jön a „még valami.“

Mélyen megalázó dolog a tanítóságra, ha saját keblében nem talál embereket a vezető munkára, ha idegeneket állít közintézményei élére. Nagy szegénységnek jele ez. Szégyen a tanítóságra. Igaz-e ez? Feltétlenül igaz. Az a társadalmi réteg, mely nem tudja magát vezetni, mely a vezetésre *idegenből* kéri az erőket, szánalomra méltó szegény réteg. És ha mi *idegenek* vagyunk, akkor a budapesti tanítóság szégyenletes dolgot cselekedett, megbélyegezte magát midőn bennünket vezetői tiszt betöltésére meghívott. Amde, ha mi nem vagyunk idegenek, ha *tanítók* vagyunk, akkor nem érheti gáncs választóinkat, nem érhet gáncs minket.

Az a kérdés megszűnik-e a tanító tanító lenni, ha a pályán előlép, ha ugyanazon ügykörben, alapjában a régi, de formájában más munka végzése válik kötelességévé? Vajjon szükségképen meg szakadnak-e közte és az iskolában működő kartársai között a collegiális szálai? megtagadhatja-e tanító kollegáit s megtagadhatják-e ezek őt? Egy esetben igen: ha az illető az ugorkafára felkapaszkodott parvenu, a ki maga tépi szét az együvé tartozás szálait, áruló módjára megtagadja saját véreit. Az ilyen parvenut meg kell tagadni az iskolában működő tanítóknak is; az olyan előlépett néptanítót azonban, a ki tanítónak érzi s vallja magát s a ki vallomását tetteivel meg nem hazudtolja, sőt megerősíti, nem lehet, nem szabad idegennek tekinteni. Nagyon szomorú dolog volna, ha az előlépett tanítók megszűnének tanítók lenni. Ez esetben törülni kellene a tanítóság programjából azt a pontot, mely a pályán való emelkedhetést sürgeti; mert ha az előlépés egyszerűen letöri az egyént a tanítóság törzsfájáról, akkor a tanítóság érdeke ellen van minden előlépés. Ha a pályán előlépett tanító elvész a tanítóságra nézve, akkor a tanítóságnak tiltakoznia kell az előléptetés ellen; tiltakoznia kell a vérvétel ellen.

Én azonban abban a meggyőződésben vagyok, hogy nincsen ok a tiltakozásra. Az elemi iskolából, kikerült tanítók — csekély kivétellel — tanítók maradnak egész életükre. Kartársaik javán munkálnak. A közös erkölcsi tőkét gyarapítják.

Vajjon ezek közé az igazi tanítók közé tartozunk-e mi? Ez olyan kérdés, melyre mi feleletet nem adhatunk. Erre környezetünk ad feleletet. És adott is, még pedig tettben.

Még egyet. Valahányszor a tanítóság kebelében nagyobb véleményeltérés és ennek következményeként pártküzdelem keletkezik, egymás szándékainak meggyanúsítása napirenden van. A titkos rugókat, a rejtett önzést keressük; vannak sorainkban tanítók, a kik el sem tudják képzelni, hogy valaki az ügyet s nem saját személyes érdekeit szolgálja a köznek firmája alatt.

Ez a gyanú nem minden alap nélkül való; mert az ember önzés soha nem alszik, valamely alakban mindig ott bujkál, hogy tetteink erkölcsi értékét rontsa. Ám ez az önzés a tanítóságnál legkevésbé visszataszító, mert a „nyereség“ nem szerepel benne. Ott lehet a hiúság, ott az ambíció, de egyéb csak nagy ritkán. Éppen azért, mert a teljesen tiszta cselekedetek olyan nagyon ritkák, a szándék meggyanúsítása nagy gyöngédtelenség, melyet egy alapos kálvinista gyónás után csak az engedhetne meg magának, a ki e tekintetben teljesen büntelennak érzi tudja magát.

Végeztem. Bocsánatot kérek, hogy a sorokban személyünkkel foglalkoztam. A figyelmes olvasó bizonyára észrevette, hogy nem sértett hiúság adta kezembe a tollat, hanem az a törekvés, hogy egy-két homályba burkolt kérdésre irányítsam a figyelmet.

Ember János.

Iskolaszék és gondnokság.

Szakkörökben ismeretes dolog, hogy dr. *Kerékgyártó* Elek azon kevesek egyike, a kik az iskolaszéki intézményt szükséges és hasznos intézménynek vallják és hirdetik. A Néptanoda f. é. 3-ik számában érdekes pályatársunk „Elemi iskolai felügyelet“ czim alatt terjedelmesebb czikket közöl a kérdésről. Közleményeinek már a czime is elárulja, hogy az iskolaszéknek részt követel a felügyelet munkájából. Hogy *mind* legyen az a rész, arra is megadja a feleletet. Ez a felelet érdekes és tanulságos. Eddig csak arról beszéltünk, hogy töröltessék-e az iskolaszék, vagy ne (persze, hogy töröltessék!), arról azonban hallgatott a krónika, hogy, ha véletlenül még sem törlik, *mi* legyen a feladata s milyen irányban töltsé be hivatását. Dr. Kerékgyártó ezikke erre az új kérdésre adja meg a feleletet, midőn a többek között ezeket mondja:

„Én az iskolaszék tennivalóit három csoportra osztanám be, úgy mint: nevelés-oktatási, egészségügyi s gazdasági vagy iskola-alapgyűjtő szakcsoportra.

Ezen csoportokra való tekintettel a teendőket aztán következőleg oszthatnók fel.

1. A nevelés-oktatási csoport teendői közé tartoznának, hogy a nevelendő és oktató *anyagról* gondoskodják. Azaz folyton figyelemmel tartja a kerületbeli tanköteles gyermekeket. A pontos összeírásokat megfelelő módzatok szerint eszközölje vagy eszközöltesse s esetről-esetre

tudomással birjon arról, hogy az illetők a tankötelező törvénynek nyilvános intézetben vagy magán uton (évenkénti vizsgálatával mellett) eleget tesznek-e? Éber figyelemmel kövesse őket akkor is, a midőn szüleik esetleg a kerületből elköltöznek.

Eme szakcsoport figyelme a gyermekek életkorát úgy az óvóban és gyermekkertekben, valamint az elemi iskolákban számba veszi, legyenek azok az intézetek akár államiak vagy községiek, akár egyesületeké vagy magánosokéi.

A szüleket persze nem kényszeríti arra, hogy 3—6 éves gyermekeiket óvodába vagy gyermekkertbe küldjék; de bizonyára jótékonyan hathatnak abbeli tanácsaikkal, hogy küldjék vagy ne küldjék oda. A tankötelesekkel szemben azonban a legélesebb ellenőrzésnek van helye. A mi által eme szakcsoport a mások ügyét — a közjó érdekében saját ügyévé teszi és hatalmas tényezővé válik arra nézve, hogy kötelességét közmiveltséggel szemben mindenki híven teljesítse.

Ez a szakcsoport terjeszti ki figyelmét azon *módozatokra* is a melyek szerint a növendékek szoktatásban, nevelésben és oktatásban szeszülnek.

Ennek a három szónak jelentékeny voltáról már époly sokat irtunk, mint beszéltünk; de egyaránt keveset tettünk. Kiténik az ama teljesen jellemző állapotból, melyet székes-fővárosi iskolai életünket illetőleg a napilapok a tekintetben javasolgatnak, hogy miként lehetne a Dunát mindenik tanítványnyal megnézetni?!

A nevelés-oktatási szakcsoport tehát lassanként hozzászoknék képet alkotni magának az oly gyermekkertről, valamint elemi iskolai életről, melyet a természetesség követel. S ez a megállapodás vagy mondjuk: megérlelődés bizonyítaná be, mennyire igazza volt Eötvösünknek, a midőn az iskolaszék tagjai között kereste a felügyelet sarkpontját. Ma még azok közül a tényezők közül rendkívül sok hiányzik, a melyek a jó iskolai életnél nem nélkülözhetők, a meglevők pedig többnyire tökéletlenek.

Nem volna szabad tehát zokon vennünk, ha ez a szakcsoport súlyt helyez arra, hogy a tanító és tanítvány pontosságáról, rend- és tisztaság szeretetéről, valamint pl. a munkásság megkedveltetéséről magának meggyőződést szerezhessen. Ha továbbá azt is kitűzné czélul maga elé, hogy megfigyeli, ha vajjon a megállapított tanterv és órarend szerint halad-e a tanítás s mily sikerrel? Ha vajjon eléggé tapintatos-e a tanító a nevelésben s a tanításban, atyai a jóra ösztönzésben, sokoldalú a kedély, érzelem és gondolkodás életrekeltségében, valamint a testi szükségletek kielégítésére fordított szórakoztatásokban?

Nem volna szabad zokon vennünk, ha tankönyveinkre is kiterjesztenék figyelmeket.

Az elharapódzott protectiót e téren is csupán csak ők korlátozhatják. Azt sok haszontalan irka-firkát, melylyel sok tanító a nyelvtanítás eredményeit igyekszik felütnetni, valamint a túlterhelést is ők gátolhatnák meg.

Ugyancsak ez a szakcsoport terjeszthetné ki figyelmet a tanítók szellemi igényeire. Sőt az iskola felszerelése teljesen gondjai közé tarthatnák.

Végül, hogy csak a jelzések mellett maradjak, ez a szakcsoport

beszélhetné meg első sorban a tanítószáz óhajait, valamint panaszait is abból a czélből, hogy az iskolaszáz teljes ülésre előkészítse.

Ez összegezné az iskolai év végére a tapasztalata körébe vágó eredményeket, gondoskodnék esetleg a jutalmazásokról s mindent elkövetne, hogy az iskolai élet úgy a tanítóra, mint a tanítványokra nézve teli legyen kellemes emlékekkel.

2. Második szakcsoport az egészségügy lévén, ez az egészség föl-tételeiről gondoskodnék. A gondjaira bizott intézetekben arra ügyelne, hogy az 1876. évi egészségügyi XIV. törv. czikk, nevezetesen eme törvény 10., 12. §-ának eleget tesznek-e s az előforduló esetekben ezen törvény 28—33. §-ai megtartatnak-e?

Felügyeletét igényli a tantermek kellő bebutorozása s általában az egészségügy követelményeinek megfelelő berendezés. Törekszik, hogy akár óvodát és gyermekkertet, akár iskolát építenek, azok a kerület igényeihez alkalmazkodjanak. Nyári és téli játszóhelyei legyenek s felszerelés dolgában minden jogos várakozást kielégítsenek.

Föl kell ügyelnie, hogy a népisk. törv. 3. §-a szerint az elmebetegségben szenvedők vagy tompa elméjük a nyilvános népoktató-intézetekből kizárassanak; a testileg vagy szellemileg gyöngye gyermekeket a ker. orvos bizonyítványára az iskolába járás kötelezettsége alól fölmentse.

Ez a szakcsoport számítja teendői közé az iskola termeinek, udvarának, pinczéinek, padlásának és egész környezetének tisztántartását. A kitért ablakok, rossz függönyök, szabályellenes fűtés és szellőztetés javítása, valamint a jó világítás főfeladataihoz tartoznak. Kiterjeszti figyelmét a torna és taneszközök, tankönyvek tisztántartására, az iskola esendjének megóvására, a tantermek fertőtlenítésére. Iskolai museumot szervez és gyarapít; a tanulók szemét, fogazatát orvossal megvizsgáltatja s esetleg úgy a fiuk, mint a leányok haját levágatja. A szép ülésre, testtartásra, a toll kézben tartására, illedelmes és egyszerű öltözködésre lehetőleg felügyel. A czélszerű taneszközök elterjedését előmozdítja s a kétesirányu experimentalástól a felügyeletére bizott intézeteket védelmezi.

Atyai figyelmet tanusít a tanulók magaviseletére az utcán, a játéktéren; iskolai kirándulásokat indítványoz, szervez, sőt a szabadban való fürdést is kieszközli. A gyermekek étkezését, ivóvizét, festett íróeszközöket ellenőrzi. Még az iskolaszolgáit is figyelemmel tartja, hogy azokban ébren tartsa az érzéket a kötelességteljesítés és tisztaság fenntartás iránt.

3. Harmadik szakcsoport a gazdasági vagy iskola-alapgyűjtő szakosztály lenne. Látogatásai alkalmával ennek a tagjai: a gyermekek ruházati viszonyait figyelnek meg s módokat keresnének, hogy a szegényeket támogassák. Ők szemelnék ki a telket, ha építeni akarnának vagy az épületet, ha bérlétről van szó. Minden építésnél, javításnál és átalakításoknál ők ügyelnének fel s a szegény gyermekek számára könyveket és íróeszközöket is ők szereznének be. Felügyel ez a csoport, hogy a beiratási díjak a gondnok kezéhez, a tandíjak pedig a megfelelő helyre eljussanak.

A tanítás sikere, valamint a tanuló egészségére érdekében tett és határozottá emelt javaslatokat, amennyiben pénzübeli kiadással járnak, ez

viszi keresztül; az iskola épületet és az egész beruházást folytonos gondozásban részesíti. A butorok, tanszerek megóvását sürgeti s minden tiltott gyűjtést ellenőriz.

Látogatásaikor az anyagi ügyeket vizsgálja. Gondoskodik, hogy az épület jól, czélszerűen, nemzeti jellegben s lehetőleg jutányosan berendezett épület mintaképe legyen. Sártisztítóról, gyékényről, kőpőládáról, kéz- és lábmosó edényekről sem felejtkezik meg s kimódolja, hogy az iskola árnyékszékai kifogástalan állapotban legyenek. A szellőztetés és fejső ruhák elhelyezéséről tervszerűen gondoskodik s ha netalán iskolai ünnepélyek tartatnának, a zászlókat, képeket és egyéb diszítéseket beszerzi.

A segedelmek, jutalmak, pályadíjak s esetleg egyéb anyagi teendők mind e szakcsoporthoz feladatát képezik s ugyancsak ez lép fel kezdeményezőleg, ha az iskola alap szaporításának módozatairól kíván az eszmét cserélni vagy határozatot alkotni.

Az egyes szakcsoporthoz csupán csak véleményező testületek lennének az iskolaszékekkel szemben, a melynek gyűlése elé a maga véleményét elnöke vagy előadója utján, a ki egyszersmind jegyzőkönyvet is vezethet, terjeszti be. Összejöveteleit tetszése szerint eszközözi, s a legnemesebb verseny ösztönző hatása alatt kétségkívül mindhárom szakcsoporthoz üdvös sikerre számíthatna. A tagoknak idő és alkalom nyújtatnék a gondolkozásra, melyben épügy benne rejlik a biztos haladás feltétele, a mint elvitázhatatlan, hogy oly tanítványból válik jó tanuló, a kit figyelni megtanítottunk."

Kerekgyártó Elek sorainkban az erős meggyőződésű emberek kised csapatjához tartozik. A mit mond az nemcsak tartalmáért figyelemre méltó, hanem azért is, mert ő mondja.

Az Országos Bizottság köréből.

A „*Pozsonyi Tanítóegylet*“ a nyugdíjtörvény revíziója tárgyában ír az Orsz. Biz.-hoz s ebben a következőket kívánja. 1. A 40 évi szolgálati idő okvetlenül reducálendő. 2. 10 évi működés után az özvegy és árva nagyobb nyugdíjat kapjanak az eddiginél. 3. Ha a tanító 10 éven belül lesz munkaképtelen önhibáján kívül, 10 évnek számítassék az eltöltött idő; 3. nyugdíjazásnál tudják be a *törzsfizetést korpótlékok* és a *lakkért* is; 5. A millenárís év 3 évnek vétessék; 6. a nyugdíj-járlékok fizetésére a községek és az iskola fenntartó köteleztessék, a tanító ez alól mentessék fel; 7. állítson fel az állam a tanítók gyermekei nevelésre internátusokkal, egybekötött tanintézeteket az ország különböző pontjain; 8. a tanítónak ne 21. életévtől számítassék a nyugdíjjogosultság, hanem attól az időtől, a melyben tanítóvá lett.

A *Vastankerületi Tanítóegyesület* indítványa a tanító egyesületi élet fejlesztését czélozza s megokolásában következőket mondja:

„Tulfszítve a hűrt, túllöttünk a czélon. Addig hajtottuk minden egyesülés alapeszméjét: „Egyesült erővel,“ mig szerencsésen *szté*-egyesültünk s ma a helyett, hogy egyesítettük volna, szétforgácsoltuk az erőket a sok egyesülettel. Fáradhatatlan kitartással, bámulatos leleményességgel

kutattunk a külön válásra vezető okok után s ma abban a helyzetben vagyunk, hogy van 9, illetve 12-féle egyesületünk vallás-iskolai jelleg és fokozat szerint. Ily körülmények között igen természetes, hogy egységet, közérzületet, közszellemet hiába keresünk, de nem is teremthetünk. Azt mondják, a nevelés-oktatás nemzeti ügy s hogy mi tanítók ennek letéteményesei vagyunk.“ Kifejti azután, hogy vallási tekintetek miatt történt szétválásunk csak ártalmára van a tanítószágnak s a tanügynek is. S így folytatja: „Igy szétszűllve, apró fractiókra szakadozva, oldott kévé vagyunk, az itt 5—6, amott 10—12 emberből álló külön kis egyesületekben alig vesznek bennünket észre, szavunk elvész, míg egy 27000 tagból álló egyesület együttes munkálkodása lehetetlen, hogy ne inponáljon s akarata ne érvényesüljön.“

Az *indítvány* maga a következő:

I. A tanító-egyesületek általánosan ismert céljai közé vétessék fel: 1) a tanítók jogainak és kötelességeinek progressiv szabályozása; 2) a tanítók jogainak és érdekeinek minden irányban való egysége és tiszteletben tartása fölötti örködés; 3) Önszegélyzés oly értelemben, hogy ne csak az elaggott tanítók, özvegyek és árvák részesüljenek segélyben, hanem ez által biztosítsassék a tanító tisztességes anyagi existenciája is; 4) a tanítói közszellem megteremtése, ápolása és fenntartása, — 5) tanügyi országos közvélemény megalkotása, fejlesztése és irányítása: — 6) hazai nevelés-oktatásügyünknek nemzeti szellemben, vallás-erkölcsös alapon nyugvó irányítása és fejlesztése.

II. Minden megyében alakítsassék tanítóegyesület, melynek köteles legyen minden tanító az iskola jellegére való tekintet nélkül tagja lenni. Ez az egyesület járasonként körökre oszlik. A tanítók uti átalányban részesülnek az egyesület pénztárából s ebbe azt a hatóság fizeti be.

III. Minden megyei egyesület önképző kört tart fenn és feloszlik képezdei, felső nép és polgári iskolai, elemi iskolai, ovodai szakosztályokra és a hol szükséges, még felekezeti ügyosztályra is.

IV. Vidékenként és pedig Erdély maga képezvén 1 kerület, a Dunántúl, Felsőmagyarországon és Alföldön 2—2 kerületre osztva a megyei egyesületek szorosabb kapcsolatba hozandók s e kerületi tanítók 2 évenként rendes ülést tartanak. V. 5 évenként Országos (egyetemes) gyűlés tartandó, melynek előkészítése és a megyénként és kerületenként alakult egyesületek szerves kapcsolatba hozására és egységesítése céljából országos bizottság alakítandó, illetőleg ilyenül a már megalakult és működő „Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága“ tekintendő. Ennek feladatai közé felveendő még: a megyei és kerületi egyesületek működésének egyöntetű-égeiről, határozataink érvényesítéséről gondoskodás és ezeket együtt kifelé való képviselés. Havonként hivatalos értesítőt ad ki.

Közli: *Hajós Mihály,*
titkár.

EGYESÜLETI ÉLET.

A „Népnevelők Budapesti Egyesületé“-nek választm. ülése. Jan. hó 16-án az érsek-utcai iskolában igen szép számú, kiváló nép-tanítót láttunk együtt. A czimül tett harmincz éves multtal bíró egylet újraalakított választmánya gyűlésezett. Öreg emberek — fiatal hévvel

tárgyalták a székes-főváros s drága hazánk tanügyének felvirágoztatására szolgáló legaktualisabb kérdéseket.

A gyűlés lefolyásáról adjuk a következőket:

Elnöke, Lakits Vendel, a tanítószervezetben gazdag vezetője az egyesület multjából vont következtetéssel oda terelte a figyelmet, mikép ezen egyesületnek nemcsak helyi, de országos kérdésekben is irányadó szerepet kell vinnie; kívánsága teljesülését az érdemdús közreműködők mellett — mi bizonyosra vehetjük.

Az elnöki előterjesztések közül közérdekűek:

a) Az Orsz. Bizottság megkeresésére a tanító-testületi élet fejlesztése. (Nagy L. féle javaslat.)

b) A „Népnevelők Lapja”-ba való, a lap terjedelmét tullepő közlemények költségeire az Orsz. Bizottság által fizetendő javadalom. Előbbi az egyesület paedagógiai szakosztályához utasított, utóbbi elintézésére az Orsz. Bizottsággal való tárgyalásra a titkár, pénztáros és szerkesztő személyében bizottság küldetett ki.

Titkári jelentés szerint a tagok örvedetesen szaporodnak, f. évben 22 új tag jelentkezett.

Pénztáros is megnyugtató információt tett. Az egylet vagyona 190 frt alapítvány — 437 frt 82 kr. készpénz.

Követőleg Péterfy Sándor kir. tanácsos, az egyesületnek régi oszlopos tagja, most *ujonan választott jegyzője* tett messzire kiható indítványt. Péterfy — ugymondja — sajnosan tapasztalja, mikép emberi gyengeségünk, hogy bizonyos események, körülmények olykor-olykor igen magas kedélyhullámot vernek fel a tanítószervezet körében; e lelkesültség igen sokszor szalmaláng, a parázs szítása nélkül — hirtelen alább száll. Ily jelenséget lát a millénium évében annyira felkapott *tanügyi monographiák* tekintetében is. Az akkor oly magas felbuzdulás daczára ma kevés eredményre hivatkozhatunk, pedig nézete szerint ennek megteremtése — a tanítószervezet kötelessége. Ha mi jelenünket nem becsüljük meg, ha a kiváló eseményeket feledésbe menni engedjük: mikép várjuk, hogy utódaink méltányoljanak bennünket. Péterfy felhívja a „Népnevelők Budapesti Egyesületét,” mikép a székes-főváros tanügyi történetének megírása létesülését vegye kezébe, azt gondozza.

Több hozzászólás után a György Aladár által javasolt kiviteli módozatban állapodott meg a választmány. T. i. A „Budai Tanító Egyesület”-tel együtt munkálva előbb tanügyi körökben éltetik az eszmét, azután a sajtó közremunkálásával s egy nagy szabásu gyűlés rendezésével a *tanács* érdeklődését nyerendik meg, ettől kívánandó lesz:

a) rendelje el az egyes iskolák igazgatóinak, mikép saját iskolájuk történetét a *kiadandó szempontok* szerint megírják; pénztári eseményeket feljegyezzék.

b) hozzon határozatot, miszerint a székes-főváros egyesítésének 50 éves jubileuma idejére e munka megírandó.

En úgy vélem, hogy e példa ragadni fog — a vidéki tanítószervezetre is és Péterfy ezáltal czélt ér.

Józsa Dániel javaslata képezte a további tárgyalást. Élénk színekkel vázolta a történelemtanítás czélját s annak mai napon iskoláinkban történő hiányos tanmódszerét, melyen legradikalisabban — szemléltető képek alkalmazásával vél segíteni. Művészeink már meg-

levő történelmi képeit (episodok) sokszorosítva szeretné látni iskoláink falain; e képek művészi erejökkel is hatásosan befolyánának a gyermekvilág kedélye, izlése, jelleme magyaros irányban való fejlődésére. Régi és eddig a körülmények folytán nem teljesült kívánsága ez a tanítósnak. Kedvező alkalmat lát előadó most e cél megvalósítására. Wlassics miniszter ismeretes rendeletéből következtetni lehet, hogy e tárgyban való kérésünk meg fog hallgattatni, azért indítványozza, hogy a „Népevelők Budapesti Egyesülete“ az „Országos Bizottság“-hoz intézzen felterjesztést: miszerint az memorandumban keresse meg a magas kormányt történelmi művészi képeink sokszorosítására oly célból, hogy azok a történelem tanításánál, mint a beszéd ért.-gyakorlat tanításánál ismert szemléltető képeink sikerrel használhatók legyenek.

A közmegegyezést keltő indítvány megvalósítása céljából a kívánt kérvény megszerkesztésére indítványozót kérte fel a gyűlés.

Még Józsa Mihály kir. segédtanfelügyelő azon praktikus indítványa tárgyalatott: *hogy minden gyűlés jegyzőkönyve a következő ülésen olvassék föl.* Ezen egyesület — ekkép fog eljárni s örvendeni fogunk, ha hasonló eljárást tapasztalandunk mindenfelé, mert ez is egy helyes eszköz — a tanügyi monographiák létrehozására.

Józsa Dániel.

II.

A Magyar Paedagogiai Társaság f. hó 21-én tartotta évi rendes közgyűlését, melynek lefolyásáról a következőket közöljük:

Heinrich Gusztáv elnök a polgári iskola kérdésével foglalkozó nagyszabású beszéddel nyitotta meg a gyűlést. A polgári iskola nem középiskola, hanem népoktatási intézet, és pedig gyakorlati irányú népoktatási intézet. Oda kellene törekedni, hogy a középiskolai ifjuságnak tetemes része lépjen át a polgári iskolába, nem pedig megfordítva, mert a középiskola türehtetlen módon meg van terhelve oly elemekkel, melyek a tudományos pályára nem valók, sőt maguk sem törnek ilyen pályára. Nem helyesli azt a törekvést sem, mely a polgári iskolai tanárok kiképzését az egyetemre akarja bizni, mert az elemi iskolai tanítókból lett polg. iskolai tanárjelöltek nem állanak a tudományos előképzettségnek azon a fokán, melyet az egyetemi előadásoknak eredményes látogatása feltételez. Az egyetem a legerélyesebben fog tiltakozni az ellen, hogy oly hallgatókkal foglalkozzék, kik nem állanak a középiskolai készség színvonalán. De nincs is a polg. iskolai tanárjelölteknek az egyetem által nyújtott képzettségre szükségük; mert az egyetem nem ismeretterjesztő, hanem első sorban tudományos intézet, mely tudósokat nevel, férfiakat, kik a tudománynak legnagyobb problémáival foglalkoznak s utóbb maguk is mint tudósok e problémák megoldásán fáradozni kívánnak. Am ezért a szónok a polg. iskola színvonalát leszállítani nem akarja. Képeztessenek tanárai például paed. akadémiának nevezett főiskolában, mely főiskola — felruházva a tudományos kutatás minden eszközével — egyetemi képzettségű és jellegű tanerőkkel tekintélyes intézetté alakulhat. Tanárai, egyenletes műveltségű hallgatósággal szemben, tudományukat ép azon irányban fogják értékesíthetni, mely hallgatóik előkészületének és továbbképzésük céljainak teljesen megfelelő. Mert — nézete szerint — nem a képzés foka különbözteti meg épzést az egyetemi tanítástól, hanem a képzés

alapja, módszere és iránya. Nem tekinti az egyetemet egy csöppel sem magasabb intézetnek, mint a tervezte paedagogiai akadémiát, de igenis másnak, melynek más a hallgatósága, más a feladata, más az iránya.

Nem tekinti a polgári iskolát kisebb vagy alacsonyabb iskolának, mint a gimnáziumot vagy reáliskolát, — de igenis lényegesen másnak, mert hiszen a középfokú intézetek tudományos tanulmányokra készítik elő növendékeiket, míg a polgári iskola gyakorlati irányu ismeretekkel küldi ki őket közvetlenül az életbe, hogy ott szerényebb körben bizonyos általános tanultsággal sikerrel tölthessék be helyüket. Az újjászervezett polgári iskola növendékeinek meg fogja adni a nekik való *nemzeti és gyakorlati műveltséget*, hogy utóbb az életben tisztességgel és sikerrel megállhassák helyüket.

A nagyérdékű beszéd főbb gondolatait, melyek bizonyos tekintetben minket népiskolai tanítókat is érdekelnek, e pár sorba foglaltuk össze. A jövő héten leszünk bátrak azokra egy-két szerény észrevételt tenni.

A gyűlésnek második, szintén kimagasló tárgya Dr. *Alexander Bernátnak Klamarik* Jánosról tartott emlékbeszéde volt. A tudós felolvasó mesteri vonásokkal jellemezte Klamarikot, mint tisztviselőt és mint a magyar művelődésnek kitünő munkását, a ki *Grünwald* Bélával együtt működött a felvidéken a magyar nemzeti állam kiépítésén. A hazafiui érzelmeit gyánusító hírlapi támadások annál mélyebben bántották és keserítették, mert mint zárkózott kedélyű ember még panasszal sem könnyített magán.

A tisztviselők jelentéseinek felolvasása után 2 rendes tagot választott a közgyűlés. A közbizalom Dr. *Walter* Gyula esztergomi kanonokot és Dr. *Beke* Manó tanárt vitte be a 100-ak társaságába.

III.

A székesfővárosi iparoktatáskgyi bizottmány mult hétfőn (jan. 31-án) tartott ülésében foglalkozott az iparostanulók iskolájának kérdésével. Az eszmecserében részt vettek a többek között *Thék* Endre nagyiparos, *Verédy* Károly kir. tanfelügyelő, *Trájtler* Károly és *Hajnal* Adolf ipariskolai igazgatók.

Thék Endre az iparosok érdekeit hangoztatta. Ipariskolát az iparosok érdekei ellen csinálni nem lehet. Ha a paedagógiát nem lehet összhangzásba hozni az iparosok érdekeivel, az iparosok nem tartanak inasokat, nem lesz kiket tanítani. (No ettől mi nem tartunk. A mért 2 délutánt iskolában tölt az inas, még mindig a legolcsóbb munkaerő.)

Verédy Károly az oktatás érdekeit hangsúlyozta. Lehetőségessé kell tenni, hogy az inas szellemi munkára képes állapotban kerüljön az iskolába; pihenőt kell tehát neki adni, mielőtt iskolába menne. Allást foglal a 2 ízben való 3—3 órás tanítás mellett.

Hajnal Adolf és *Trájtler* Károly iskolai igazgatók a 3 órás tanítás ellen szóltak. Felfogásuk szerint az inas-gyerek nem bírja meg az egyhuzamban való 3 órás szellemi munkát.

A nagyfontosságú kérdésben nem határozott a bizottmány. Előbb még meghallgatja az iparosokat.

VEGYESEK.

Eötvös-ünnep. Az „Eötvös-alap gyűjtő és kezelő országos bizottság“ f. évi február hó 2-án délután 4 órakor a Magyar Tudományos Akadémia gyűlés-termében a megdicsőült báró Eötvös József halálának évfordulója alkalmából ünnepies gyűlést tart a következő programmal: 1. Az I. ker. Paedagógium ifjuságának karéneke. 2. Elnöki megnyitó. Tartja *Molnár Viktor* min. tanácsos úr. 3. Emlékbeszéd. Tartja *Józsa Mihály* s. tanfelügyelő úr. 4. Az I. ker. Paedagógium ifjuságának karéneke. 5. Alkalmi költemény. Szavalja *Bursics Ernő* f. tanító úr. 6. Titkári jelentés és az „Eötvös-alap“ jótéteményeire vonatkozó pályázat kibirdetése. 7. Elnöki zárszó. 8. Az I. ker. Paedagógium ifjuságának karéneke.

Az „Eötvös-alap“ „Csongrádvármegyei (Alföldi tanítóegylet) fiókegyesülete“ f. évi február hó 2-án, mint Eötvös József br. halálának évfordulója napján, délelőtt 10 órakor Szeged város közgyűlési termében *Vass Mátyás* és mások közreműködésével szintén rendez diszünnepelet.

Meghívó. A „Budapesti Tantestület“ február hó 2-án d. e. 9 óraker a VI. ker. Felső-Erdősori isk. tornatermében képviseleti és értekezleti közgyűlést tart, melyre a megválasztott képviselők s az összes testületi tagok meghívotnak. Tárty: Az alapszabályok módosítása. A titkár előadása a népiskolai szervezetről.

Az olvasás tanítása tárgyában *Marmula János* mátyás-földi áll. tanító a következő sorokat intézte hozzánk: Folyó tanévben kísérletet tettem a *Grosselin* eszméje alapján szerkesztett phonomimikai olvasás-tanítási módszerrel, mely arra van hivatva, hogy a hangoztatási gyakorlatok keresztülvitelét lehetővé tegye s különösen a synthetikai hangoztatás rejtélyét megoldja, szóval az olvasás-tanítás módját megkönnyítse. E módszer ismertetője *Czukrász Róza* kolozsvári óm. kath. isk. vezető-tanítónő, ki ezen eszmét tanügyi viszonyainkhoz s nyelvünk szelleméhez alkalmazta, mielőtt munkája a nyilvánosság előtt megjelennék, óhajtaná annak gyakorlati alkalmazását tantestületünk tagjainak s kiváló tanférfinak bemutatni.

Ennélfogva bátorokodom az érdeklődőket f. év január 28-án (szombat) d. u. 3 órakor a mátyásföldi áll. iskolában tartandó nyilvános tanításra meghívni.

A mint értesülünk, az érdekesnek és tanulságosnak ígérkező kísérletre számosan készülnök a fővárosból. Ezek részére közöljük e kis tájékoztatót:

Indulás: 1 óra 30 perczkor, a midőn a czinkotai viczinális két külön kocsija ingyen áll az érkező urak rendelkezésére. Az előadás után a mátyásföldiek nyaraló egyesülete szívesen látja az előadás vendégeit a tiszteletükre rendezett uzsonnára. A kocsi visszautazásra is rendelkezésükre állnak.

XII. Kimutatása azon pénzeknek, melyek a „Magy. Tan. Orsz. Bizottsága“ pénztárába folyó 1899. évi január hó 15-dikétől e hó 20-dikáig befolytak:

1899. jan. 15. Az „Ungvárm. ált. Néptanító-Egyesületének“ alapítv.	50	frt	—	kr.
„ „ 16. A „Torda-Aranyosm. Tanítótestület“ 1898. tags. díja	10	„	—	„
„ „ 16. A „Békésm. ált. tanítóegylettől“ 1898-ra 100 tag után	10	„	—	„
„ „ 19. A „P. P. S. Kis-Kunvármegyei hiv. tanítótestülettől“ mint örökös tag 250 frtból törlesztett	25	„	—	„
„ „ 19. Az „Állami tan. orsz. egyesületétől“ 1898-ra kaptunk 700 tag után 1. részl.-fiz. képen Józsa Dániel révén	50	„	—	„
„ „ 20. Az „Ugocsa megyei ált. néptanító egylettől“ 1898-ra	10	„	50	„
„ „ 21. A „Délmagyarországi Tanítóegylet elnökségétől“ Lakits V. révén az 1898. év II. felére	40	„	—	„

Összesen: 195 frt 50 kr.

A XI. kimutatás kitett: 855 „ 90 „

Tehát főösszeg: 1051 „ 40 „

Bpsten, 1899 január hó 22-én. **Kurz Sámuel**, a M. T. O. B. pénztárosa.

Az „elszólás“ ügye. Kiderült az igazság. Azok a tudósítások, melyek a Tanítók Kaszinójának igazgató-tanácsi gyűléséről a Magyarországbán és más lapokban megjelentek, minden czáfolat hiányozván, azt mondották, hogy bizonyos, a tanítóság legjelesebbjeit méltatlanul érintő „elszólások“ *Mártonfy Márton* urtól eredtek. Az én „szokatlan“ apostrofálásom alkalmat adott *Mártonfy Márton* urnak arra, hogy a tudósításokat megczáfolja és kinyilatkoztassa, hogy azokat az „elszólásokat“ „tényleg el nem szólta.“ Nagyon örülök, hogy ez az igazság kiderült s így az az elítélés, melyben a legjobbainkat bántó elszólásokat részesítettem,

Mártonfy Márton urra egyáltalában nem vonatkozik. A mikor ennek örülök, ugyanakkor csodálkozom, hogy a Tanítók Kaszinójának gyűléséről ilyen hamis s ugy **Mártonfy** Márton urra, mint azokra, a kik „a magyar tanítóság életében hosszú idők óta vezérlő, irányzó befolyást gyakorolnak,“ valóban kellemetlenül ható tudósítások megjelenhetnek és czáfolat nélkül maradhatnak. Budapest, 1899. jan. 21.

Peres Sándor.

A Magyar Tanítók Kaszinójában január 28-án (szombaton) hangverseny lesz. Minden kedden teaestély.

A Magyar Tanítók Turista-egyesület 1899. évi február hó 4-én, szombaton esti 7 órakor tartja negyedik rendes közgyűlését a Magyar Tanítók Kaszinója helyiségeiben (VIII. József-körút 8. I. em.), melyre az egyesület tagjait, nemkülönben a szíves érdeklődőket tisztelettel meghívja az *elnökség*. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés. 3. Választások.

Az ismétlő leányiskola kérdése foglalkoztatja a székes-fővárosi tanítónőket, állást akarnak foglalni az ellen, hogy őket a hatóság az ismétlő leányiskolák ingyen tanítására kötelezze. S igazuk van. Az osztó igazság elve követeli, hogy ha a férfiak külön díjazásban részesülnek a fiú ismétlő iskolát pótló ipari iskolai tanításért, a nők is hasonló elbánásban részesüljenek.

Az állami tanítók országos bizottsága mint értesülünk, száztagú küldöttséget szándékozik Wlassics Gyula közoktatási minister elé vezetni, hogy kifejezést adjanak a tanítóság hálájának azokért az intézkedésekért, melyekről lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk, s a melyek hivatva lesznek arra, hogy az állami tanítók sorsán tetemesen javítsanak. Érdeklődéssel várjuk a küldöttség tiszteletét és az ez alkalommal nyerendő nyilatkozatokat.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Idealizmus. Ezzel a kérdéssel ezuttal tovább foglalkozni nem szándékozunk. Ez az oka, hogy cikkét közre nem bocsátjuk. Nem látjuk szükségét a kérdés további bolygatásának, mert a két felfogás között elvi ellentétet mi felfedezni nem tudunk. Az „ideálisták“ és a „kenyér“ hívei tulajdonképen egyet akarnak; csak a cselekvés módjában van közöttük eltérés. Az „ideálisták“ az eszközök megválasztásában a viszonyokhoz alkalmazkodnak, lényegében *gyakorlati* irányt követnek, ellenben az „első a kenyér“ jelszót hangoztatók a cselekvés módjában az önértéknek kedvezőbb szűkebb határok között óhajtanak mozogni. Melyik a helyesebb? Erre a kérdésre elméleti választ adni nem lehet. A *siker* dönti el ezt a kérdést is. A priori mereven ragaszkodni egyik, vagy másik felfogáshoz nem tanácsos. Az eszközökből és azok alkalmazásának módjából dogmát csinálni — ámbár lehet — nem szabad. A mi a f. v. tanítók helyzetét illeti, nekünk az a meggyőződésünk, hogy panaszra nincsen ok-e.

Azt sem tartjuk szerencsés eljárásnak, ha foglalkozásunkat csupán a mi szempontunkból vizsgáljuk. Az emberi művelődés tényezőit a maguk összefüggésében kell vizsgálnunk, akkor aztán belátjuk mindegyiknek a maga nagy jelentőségét. Ez esetben nem esünk tulságokba s nem tekint bennünket a társadalom tárgyilagos ítéletre képteleneknek. Úgyünk nagy jelentőséget a meggyőződés erejével kell vallanunk; de az olyan összehasonlításoktól, a melyek reánk balul üthetnek ki tartózkodunk kell. Hogy egyebet ne említsünk, az Ön által a népoktatásnál kevesebbre becsült igazságügy hasonlíthatatlanul nagyobb, mert főtényezője az állami életnek. Ez nem kicsinylése szép hivatásunknak, csak a dolgok jelentőségének felismerése. — Ez az üzenet »A kenyér és az idealizmus« cím alatt beküldött cikk írójának is szól.

F. J. Kecskemét. A mint látja, nem vagyunk „zsugori kines gyűjtő“-k; a pályanyertes mű közlését megkezdettük és a megdícsérteket is hozni fogjuk.

K. J. Arad. A fővárosi alkalmazottak gyermekei (tehát a tanárok és tanítókéi is) csak az elemi iskolában tandíjmentesek középiskolában ugyanazon elbírálás alá esnek, mint más halandók gyermekei.

TARTALOM.

Az iparos-tanulók iskolájának reformja. — Miféle eljárást kövessen a tanító — Függetlenség és még valami. — Iskolaszek és gondnokság. — Az Országos Bizottság köréből. — Egyesületi élet. — Vegyesek: — Szerk. üz.

„Hunnia“ könyvnyomda vállalat Budapest, Teréz-körút 3.

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

A NÉPNEVELŐK BUDAPESTI EGYESÜLETÉNEK TULAJDONA

és

A HAZAI TANÍTÓK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Felelős szerkesztő:

EMBER JÁNOS,

ahoz a lap szellemi részét illető közlemények
küldendők.

(VIII., Teleki-tér 23.)

Kiadó

„HUNNIA“-NYOMDA

ahová az előfizetési díjak, reklamációk és
hirdetések küldendők.

Teréz-körut 3. (Komnitzer-utca sarok.)

TUDNIVALÓK:

A Népnevelők Budapesti Egyesületének
tagjai tagilletményül kapják a lapot.

Tagsági és más kérdések egyéhes szivesen szolgál
felvilágosítással GERLEY SZÉVÉR egyesületi titkár
VI., Izabella-utca 53. sz., II. ss.

• Nem tagok előfizethetnek a kiadónál
egész évre 4 frt, felévre 2 frt, negyedévre 1 frttal

• Tagsági díjak DIÓSZEGHY BÉLA pénz-
tárhozhoz küldendők.

• (VII. ker., Felső-erdősor 33. l. em. 9.)

BUDAPEST, 1899.

„HUNNIA“ KÖNYVNYOMDA

VI., Teréz-körut 3.

N

A

K

ta

o

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
 LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
 LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
 LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
 LIBRARY